11/05/2021

ΣτΕ: Αποζημίωση από το Δημόσιο για βλάβες από το εμβόλιο

/ Επικαιρότητα

Απόφαση για τις αποζημιώσεις που μπορεί να διεκδικήσουν οι ελάχιστοι που ενδέχεται να παρουσιάσουν προβλήματα υγείας από παρενέργειες των εμβολίων, εξέδωσε το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Με την απόφαση του ΣτΕ ορίζεται, ότι ο πολίτης που έχει υποστεί βλάβη της υγείας του στο πλαίσιο εμβολιασμών, μπορεί να ζητήσει υλική και ηθική αποκατάσταση από το κράτος με βάση συγκεκριμένες συνταγματικές διατάξεις.

Σύμφωνα με την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου οι προϋποθέσεις που μπορεί να προσφύγει ο πολίτης, έτσι όπως προκύπτουν από το κείμενο της απόφασης είναι:

1. Η βλάβη της υγείας πρέπει να αποδεικνύεται, ότι οφείλεται στο εμβόλιο.
2. Ο εμβολιασμός οφείλει να είναι νόμιμος και να γίνεται για την προστασία της δημόσιας υγείας.

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ Η ΑΠΟΦΑΣΗ:

Απόφαση 622/2021 Α΄ Τμήμα
Πρόεδρος: Μ. Καραμανώφ, Αντιπρόεδρος
Εισηγητής: Ο. Ζύγουρα, Σύμβουλος

(Ευθύνη προς αποκατάσταση ηθικής βλάβης από νόμιμη πράξη εμβολιασμού – Ερμηνεία άρθρου 73 ΚΔΔ)

Ι. Σε περίπτωση, που επέλθει ευθέως βλάβη της υγείας προσώπου συνεπεία της συνταγματικώς θεμιτής και νομίμου πραγματοποιήσεως εμβολιασμού (δηλαδή εμβολιασμού διενεργούμενου με σκοπό την προστασία της δημόσιας υγείας συλλογικώς και ατομικώς και προβλεπόμενου από ειδική νομοθεσία, υιοθετούσα έγκυρα και τεκμηριωμένα επιστημονικά, ιατρικά και επιδημιολογικά πορίσματα στον αντίστοιχο τομέα, με δυνατότητα εξαιρέσεως από αυτόν σε ειδικές ατομικές περιπτώσεις, για τις οποίες αυτός αντενδείκνυται), ήτοι βλάβη, μη οφειλομένη σε παρεμβαλλομένη παράνομη πράξη ή παράλειψη (όπως πχ χορήγηση ελαττωματικού ή ακαταλλήλου σκευάσματος ή πλημμέλειες κατά την διενέργεια του εμβολιασμού), ανακύπτει ευθέως εκ του άρθρου 4 παρ. 5 σε συνδυασμό και με το άρθρο 25 παρ 4 του Συντάγματος ευθύνη του κράτους προς εύλογη αποκατάσταση της ζημίας του παθόντος, υπό την έννοια της αποκαταστάσεως τόσο της τυχόν υλικής όσον και, κατ΄ ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 932 ΑΚ, της ηθικής βλάβης του. Τούτο δε, διότι, στις περιπτώσεις αυτές, η προκαλούμενη από την πραγματοποίηση του εμβολιασμού βλάβη συνιστά υπέρμετρη θυσία για τον παθόντα (βλάβη υγείας και προσβολή προσωπικότητος), χάριν του συμφέροντος του κοινωνικού συνόλου.

ΙΙ. Εκ του Συντάγματος και των άρθρων 19, 23, 24, 26 και 39 της κυρωθείσης με τον ν. 2101/1992 (φ. 192 τ. Α΄) Διεθνούς Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Παιδιού δεν επιτάσσεται η πρόβλεψη ειδικού αποζημιωτικού καθεστώτος για τις περιπτώσεις βλάβης συνεπεία εμβολιασμού. Μη πρόβλεψη δε τέτοιου ειδικού καθεστώτος δεν συνιστά παράλειψη νομοθετήσεως, δυναμένη να στοιχειοθετήσει αξίωση αποζημιώσεως κατά το άρθρο 105 ΕισΝΑΚ.

ΙΙΙ. Κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 73 ΚΔΔ, δεν απαιτείται να περιέχει η αγωγή νομική βάση, τυχόν δε μνεία περί υπαγωγής των πραγματικών περιστατικών, των οποίων γίνεται επίκληση, σε νομική διάταξη δεν δεσμεύει το δικαστήριο, το οποίο οφείλει να προβεί αυτεπαγγέλτως σε ορθή νομική υπαγωγή, χωρίς αυτό να συνιστά ανεπίτρεπτη μεταβολή της βάσεως της αγωγής, αφού αυτή

συγκροτείται από τα θεμελιούντα το αίτημα πραγματικά περιστατικά και όχι από τον νομικό τους χαρακτηρισμό.

IV. Με αγωγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Αθηνών, που ασκήθηκε από μητέρα, έχουσα μόνη την γονική μέριμνα της ανήλικης κόρης της, εζητήθη η επιδίκαση στην κόρη της χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης, την οποία υπέστη η τελευταία λόγω νοσήσεως, κατόπιν του εμβολιασμού της με το εμβόλιο MMR II (τριδύναμο εμβόλιο ιλαράς, παρωτίτιδας και ερυθράς), από πανεγκεφαλίτιδα, ήτοι σπανιώτατη (1:1.000.000 δόσεων εμβολίου) ανεπιθύμητη ενέργεια του εμβολίου αυτού. Η κόρη της εναγούσης εν τω μεταξύ απεβίωσε και την δίκη συνέχισε η μητέρα – ήδη αναιρεσείουσα, ως μόνη κληρονόμος της. Με την αγωγή προεβάλλετο ότι συνέτρεχε ευθύνη του Ελληνικού Δημοσίου και του Δήμου Χ., στα ιατρεία του οποίου επραγματοποιήθη ο εμβολιασμός, κατά τα άρθρα 105, 106 ΕισΝΑΚ, λόγω παρανόμων πράξεων των οργάνων των και, ειδικώτερα α) λόγω αντιθέσεως προς το Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ και προς τον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας του επιβαλλομένου για την φοίτηση των μαθητών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση εμβολιασμού και β) λόγω της κατά παράβαση του Συντάγματος και της Διεθνούς Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Παιδιού παραλείψεως να θεσπισθεί νομοθετικά σύστημα αποζημιώσεως για βλάβη ή θάνατο από εμβολιασμό. Περαιτέρω, με επικουρική βάση της αγωγής, η αξίωση προς χρηματική ικανοποίηση εστηρίζετο στην ευθύνη του Δημοσίου προς αποκατάσταση ζημίας προελθούσης από νόμιμη πράξη, λόγω της επελεύσεως, εξ αιτίας του εμβολιασμού, ζημίας της κόρης της εναγούσης, η οποία υπερέβαινε τα όρια της θυσίας, στην οποία είναι ανεκτό από την έννομη τάξη να υποβάλλονται οι πολίτες χάριν του δημοσίου συμφέροντος.

Αναιρείται απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, για τον λόγο ότι, ενώ με την επικουρική βάση της αγωγής της, η αναιρεσείουσα επεκαλείτο την ευθύνη του Δημοσίου για αποκατάσταση –ηθικής εν προκειμένω- βλάβης από νόμιμη πράξη, παραθέτοντας τα θεμελιωτικά της αξιώσεως αυτής στοιχεία και, συνεπώς, η αγωγή, κατ΄ όρθή νομική υπαγωγή, εστηρίζετο κατά την επικουρική αυτή βάση στο άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος, μη νομίμως το δικάσαν δικαστήριο έκρινε ότι η αγωγή δεν εστηρίζετο στην επικουρική αυτή βάση και ότι το Διοικητικό Πρωτοδικείο, δεχθέν ότι εθεμελιούτο αξίωση χρηματικής ικανοποιήσεως λόγω ηθικής βλάβης στο άρθρο 4 παρ. 5 του Συντάγματος, μετέβαλε ανεπιτρέπτως την βάση της αγωγής.